



TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

Sayı :7

1 Ağustos 2007

İçindekiler

Çin'de Gelişmeler
AB ile İlişkiler
Diğer Ülkelerle İlişkiler
Türkiye'de Çin
Bağlantılı Gelişmeler

*Çin ekonomisi 6 ayda
% 11.5 büyüdü...*

*Çin dünyanın en büyük
3'üncü ekonomisi olma
yolunda ilerliyor...*

*Çin dış ticaret
fazlasını bir yılda 2'ye
katladı...*

*Çin Ticaret Bakanlığı
Basın Sözcüsü: Dış
ticaretteki artış
yavaşlayacak*

Çin bir çok ihrac

*ürünü üzerindeki
vergi indirimlerini
kaldırıyor.*

ULUSLARARASI KURUMLARDA VE TÜRKİYE'DE ÇİN BAĞLANTILI GELİŞMELER

1980'ler itibariyle komünist sistemin kapalı yapısından açık piyasa ekonomisine geçişiyle hızlı bir büyüme sürecine giren Çin, uluslararası ticaret sistemine entegrasyonu sürecinde önemli bir basamak olan 2001 yılı Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) üyeliğiyle de tüm dünyanın dikkatlerini üzerine çekmiştir. Çin'in DTÖ üyeliği, dünya ekonomileri için büyük bir fırsat olmasının yanı sıra bazı tehditleri de beraberinde getirmesi, devletleri ve ilgili kurumları bu ülkeye yönelik bazı stratejiler oluşturmaya yöneltmiştir. Bu bültende, Çin'deki gelişmeler başta olmak üzere, çeşitli devlet ve kurumların Çin üzerine yaptıkları çalışma ve faaliyetler ele alınmıştır.

I. Çin'de Gelişmeler:

a. Ekonomik Büyüme

Çin ekonomisinin bu yılın ilk 6 ayında % 11,5 büyüdüğü açıklandı. Çin Devlet İstatistik Bürosu'nun açıklamasına göre Ocak ve Haziran ayları arasındaki dönemde Çin ulusal geliri 1 trilyon 405 milyar dolar olarak gerçekleşti. Sanayi sektörü % 13,6 ile en büyük büyümeyi gerçekleştirirken, tarım sektörü % 4, ulaşım, telekomünikasyon, yiyecek ve içecek sağlama, turizm, bankacılık ve sigortacılık da dahil hizmet sektörü % 10,6 oranında büyüdü.¹

Çin, rekor büyüme nedeniyle, Almanya'nın yerine dünyanın üçüncü büyük ekonomisi olma yolunda ilerliyor. 2006 yılında Çin'in toplam üretimi 2,7 trilyon dolarken, Almanya'nınki 2,9 trilyon dolar olarak gerçekleşmişti. Çin'in bu yıl üretim hacmini arttırarak Almanya'nın yerini alacağı tahmin ediliyor. Zira Çin Merkez Bankası ülke ekonomisinin bu yıl % 10,8 oranında büyüyeceği ve son 13 yılın en büyük yıllık büyüme hızının yakalanacağı tahmininde bulunuyor.²

b. Dış Ticaret

Çin'in ticaret fazlası yine bir rekor kırarak Haziran ayı sonunda 26,9 milyar dolara çıktı. Bir yıl öncesinin Haziran ayına göre ikiye katlanan dış ticaret fazlası 23,8 milyar dolarlık beklentileri bile aşmış oldu. 103,27 milyar dolara çıkan ihracata karşılık 76,4 milyar dolar ithalat gerçekleştirildi. Böylece **Çin yılın ilk 6 ayında 112,5 milyar dolarlık ticaret fazlası** vermiş oldu. Çin'in sadece ABD ile arasındaki dış ticaret fazlası Haziran ayında 14,1 milyar doları, yılın ilk yarısında ise 73,9 milyar doları buldu. Avrupa Birliği ile Haziranda 10,9 milyar dolar dış ticaret fazlası veren Çin'in, yılın ilk yarısında Birlik ülkeleri ile arasında 57,4 milyar dolarlık bir fazla oluştu.

Çin Ticaret Bakanlığı, dış ticaret fazlasında bu yılın ilk yarısında görülen hızlı artışın, bazı işletmelerin devletin belirlediği yeni vergi iadesi politikasının yürürlüğe girmesinden önce ihracatlarını arttırmalarından kaynaklandığını belirtti. 1 Temmuz 2007 tarihinde yürürlüğe giren yeni politika sayesinde ihracattaki aşırı artışın önünün kesileceğini kaydetti.³

Çin, teknolojik içeriği düşük ürünlerin ihracatını kısıtlayacak

Çin Hükümeti ihracatını dizginlemek için bir çok ihracat ürününde vergi indirimlerini kaldırarak şimdiye kadarki en cesur adımını attı. Maliye Bakanlığı, hedeflenen 2831 ihraç kaleminin tüm ihraç kalemlerinin %37'sini oluşturduğunu bildirdi. Yeni vergi indirimi sistemi beş seviyeden oluşuyor: %17, %13, %11, %9, %5. Bu oranlar önceki vergi indirim oranlarının 2 puan altında yer alıyor. Çin, çevreye zarar veren ve çok enerji tüketen ihraç ürünlerine karşı tutumunu da sertleştirdi. Bu kategoride yer alan 553 ihraç ürününde vergi indirimi 1 Temmuzdan itibaren tamamen kaldırıldı.⁴

Çin hükümetinden ithalatı artırma önlemleri

Çin Ticaret Bakanlığı ve Gümrük Genel Müdürlüğü tarafından ortaklaşa açıklanan "**Ticareti Kısıtlanan Ürünler Listesi**", Çin'in imalat sektörü ile ilgili politikasına getirilen önemli değişiklikleri içeriyor. Ağustos ayının sonlarından itibaren geçerli olacak bu yeni düzenlemeler, plastik hammadde ve mamulleri, iplik ve kumaş, mobilya gibi emek yoğun sektörleri ilgilendiriyor. Yeni düzenlemelerin ihracatın yapısını düzeltmeyi, kaynak nitelikli kirliliği ve enerji tüketimi yüksek ürünler ile katma değeri ve teknolojik içeriği düşük ürünlerin ihracatını kısıtlamayı ve böylece ticari anlaşmazlıkları azaltarak dış ticarete denge sağlamayı amaçladığı belirtildi.⁵

Tarım ticaretinde yaklaşık 500 milyon dolarlık açık

Çin Ticaret Bakan Yardımcısı Wei Jianguo, dış ticaret fazlasındaki aşırı artış eğiliminin önünü kesmek amacıyla ithalatı artırma önlemleri alacaklarını söyledi. Dış ticaret fazlasını azaltmak için ithalatı, özellikle de kaynak nitelikli ürünler, yüksek teknoloji içeren ürünler ve vatandaşların yoğun ilgi gösterdiği günlük tüketim malları ile önemli donanım ve ileri teknoloji ürünlerinin ithalatını artıracaklarını belirtti.⁶

Çin, anti-dampingi milli sanayiye korumak için kullanıyor

Çin'in tarım ticareti hacminin bu yılın ilk beş ayında % 17 oranında artarak, 29 milyar doları geçtiği ve tarım ticaretinde verdiği açığın 500 milyon dolara yaklaştığı bildirildi. Geçen yıl toplam 63 milyar dolarlık tarım ticareti gerçekleştirerek 670 milyon dolarlık açık veren Çin, en çok Kuzey ve Güney Amerika, Asya ve Avrupa ülkelerinden tarımsal ve hayvansal ürünler ithal etti.⁷

Haziran'da tüketim fiyatları % 4,4 arttı...

Çin Ticaret Bakan Yardımcısı Gao Hucheng, Çin'de ilk kez 1997'de ithal gazete kağıdına karşı başlatılan anti-damping soruşturmalarının sayısının geçen 10 yılda 48'i bulduğuna işaret ederek, uluslararası ticarete genel kabul gören bu uygulamayla milli sektörleri korumaya çalıştıklarını belirterek, haksız rekabeti önleyen anti-damping uygulamalarının bugün Çin'in milli sektörlerinin yasal hak ve çıkarlarını koruyan önemli bir yöntem haline geldiğine dikkat çekti.⁸

c. Enflasyon ve Para Politikası

Çin Devlet İstatistik Müdürlüğü tarafından yapılan açıklamada, gıda fiyatlarının yükselmesiyle bu yılın ilk yarısında Çin tüketim fiyatları endeksinin (CPI) geçen yılın aynı dönemine göre % 3,2 oranında arttığı, Haziran ayındaki artış oranının % 4,4 olduğu belirtildi. Çin'de tahıl, yumurta ve et gibi gıda ürünlerinin fiyatlarında yaşanan yükselişin, uluslararası piyasalarda tahıl fiyatlarının yükselmesi, tahıl ihtiyacının artması ve domuz tedarikinin yetersizliğinden kaynaklandığı tahmin ediliyor.⁹

Çin Merkez Bankası

**Çin Merkez Bankası
enflasyon eğilimlerini
izlemeyi sürdürecektir...**

**Çin'de artan
enflasyon dünyada
faizleri yükseltecek...**

Çin Merkez Bankası, enflasyonu kontrol altında tutmak ve ekonomideki fazla ısınmayı engellemek için 20 Temmuz tarihinde faiz oranlarında artırıma gitti ve aynı zamanda faiz geliri üzerindeki stopaj vergisini düşürdü. Böylece Çin Merkez Bankası, gösterge faiz oranlarını 15 ayda 5'inci kez artırmış oldu. Bankanın internet sitesinde yayımlanan açıklamada ticari bankaların gösterge bir yıllık mevduat ve borç verme faiz oranlarını 0,27 puan artırdığını duyurdu. Bu artırım, Çin ekonomisinin ikinci çeyrekte yıllık % 11,9'la 11 yılın en hızlı büyüme seviyesine ulaşmasının ardından geldi. Merkez Bankası'ndan yapılan açıklamada "Bu düzeltme kredi ve yatırımlarda makul büyüme sağlayacak, enflasyona ilişkin beklentileri dengeleyecek ve fiyatlarda istikrar sağlayacak" ifadesi yer aldı.

Faiz artırım kararı ile bir yıllık mevduat oranı % 3,06'dan % 3,33'e, borç verme faiz oranları ise % 6,57'den % 6,84'e çıkmış oldu. Piyasaların faiz artırımını beklemesine neden olan unsurlardan bir tanesi de Haziran ayında tüketici enflasyonunun % 4,4'e çıkması oldu. Bu artış son 33 ay içinde yaşanan en hızlı artış idi.¹⁰

Çin Merkez Bankası, enflasyon eğilimlerine önem vermeye devam edeceklerini belirtti. Yapılan açıklamada, 20 Temmuz tarihinde yapılan faiz artırımının, fiyatların ve enflasyonist beklentilerin kontrol altına alınmasını amaçladığı, Çin Merkez Bankası tarafından yürütülen para politikasının hedeflerinden birinin de kur istikrarının ekonomik büyümeyi destekleyecek yönde sürdürülmesi olduğu belirtildi.¹¹

Ucuz mallarıyla dünya pazarlarını istila eden Çin'de enflasyonist baskıların artmasının dünya merkez bankalarına faiz oranlarını artırma yönünde baskı yapacağı öne sürülüyor. Bloomberg haber ajansında yer alan bir analiz haberde, geçen ay enflasyonu % 4,4 seviyesine yükselen Asya devinin tüm dünyaya yoğun ihracat yaptığı hatırlatılarak Çin mallarındaki fiyat artışının tüm ülke ekonomilerinde enflasyonist baskı yarattığı belirtildi. ABD'nin ithal ettiği Çin mallarının fiyatı Mayıs ve Haziran aylarında 2 kez % 0,3 oranında arttı. ABD Merkez Bankası'nın eski başkanı Alan Greenspan bir ay önce yaptığı bir konuşmada bu gelişmeye dikkat çekmiş ve "Bu, ucuz Çin mallarının yarattığı dezenflasyonist baskının azalmaya başladığına dair gördüğüm ilk işaret" yorumunu yapmıştı.

Bloomberg'deki haberde İngiltere'den Yeni Zelanda'ya birçok ülkede merkez bankalarının bu gelişme yüzünden faiz oranlarını artırma ya da aynı seviyede tutma durumunda kalabileceği belirtildi. İngiltere Merkez Bankası, geçen ay gösterge faiz oranını % 5,75 seviyesine çıkardığında da ithal ürün fiyatlarındaki artışı bir etken olarak göstermişti. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) 2000-2005 yılları arasında artan emtia fiyatları ve büyüyen küresel talebe rağmen dünya çapında enflasyon oranlarının görece düşük kalmasını küreselleşmeye bağlıyor. Örgütün hesaplamalarına göre Çin gibi ülkelerin tüm dünyaya ihraç ettiği ucuz mallar sayesinde küresel enflasyon artışı % 0,2 oranında dizginlendi. Bazı uzmanlar ise Çin mallarının fiyatında hızlı artış yaşansa da henüz alternatiflerin tükenmediği görüşünde. Goldman Sachs'ın Baş Ekonomisti Jim O'Neill; Vietnam, Bangladeş ve Pakistan gibi ülkelerin hâlâ ucuz emek açısından ciddi

d.Yatırımlar

***Yurtdışı yatırımlar,
Çin'in uluslar arası
işbirliğinin önceliği
oldu***

Çin Ticaret Bakan Yardımcısı Liao Xiaoqi, Çin'in dışı açılma sürecinin yeni bir döneme girdiğine işaret ederek, yurtdışı yatırım faaliyetlerinin Çin'in uluslararası işbirliğinin yeni önceliği haline geldiğini söyledi. Pekin'de düzenlenen 3. Doğu Asya Yatırım Forumu'nda konuşan Liao Xiaoqi, Çin'in yurtdışı yatırımlarında hızlı artış görüldüğünü ve yatırım hacminin son üç yılda ortalama % 71 oranında arttığını hatırlatarak, Çin'in büyük bir yatırımcı ülke olmaya doğru hızla ilerlediğini kaydetti.

Bu arada, geçen yılın sonu itibariyle Çin'den dünyanın 160'dan fazla ülke ve bölgesine yapılan finans dışı doğrudan yatırımların 73 milyar 300 milyon doları bulunduğu bildirildi. Bunun yanı sıra Liao Xiaoqi, işletme satın alımının bugün çok uluslu şirketlerin başlıca yatırım biçimi haline geldiğine de dikkat çekerek, bu yatırım biçiminin ülkedeki kamu işletmelerindeki reform ve Çin ekonomisinin gelişmesi için yararlı olduğunu savundu.¹³

***Çin bankaları yurtdışı
pazarlarını hızla
genişletiyor***

Çin bankalarının yurtdışı pazarlarını genişletme adımları, tarihte benzeri görülmemiş bir biçimde hızlandı. Çin Bankacılık Denetim ve Yönetim Komitesi tarafından kısa süre önce açıklanan ilk yıllık raporda, Çin Sanayi ve Ticaret Bankası başta olmak üzere beş büyük kamu bankasının yurt dışındaki toplam varlıklarının, geçen yılın sonu itibariyle 226 milyar 800 milyon dolara yaklaştığı belirtildi. 29 ülke ve bölgede 47 şube, 31 yan kuruluş ve 12 irtibat bürosu açan Çin'in kamu bankalarının, yabancı bankaları satın alma veya ortak olma yönünde de somut adımlar attığı bildirildi.¹⁴

***Yurtdışı menkul
kıymetler borsalarına
yatırım yapılmasına
izin...***

"Nitelikli Yerli Kurumsal Yatırımcıların Yurtdışı Menkul Kıymetler Yatırımlarına İlişkin Yönetmelik" 5 Temmuz tarihinde yürürlüğe girdi. Bu kapsamda fon yönetimi ve menkul kıymetler şirketleri dahil, belirlenen kıstasları karşılayan yerli kurumsal yatırımcıların, yurtdışı menkul kıymetler borsalarına yatırım yapmasına izin verildi.¹⁵

II. ABD ile İlişkiler

***ABD Bonoları hala
Çin döviz
rezervlerinin büyük
kısımını oluşturuyor.***

İstatistikler bu yılın Nisan ayı sonunda Çin'in geçen yılın Mart ayı sonuna göre elinde tuttuğu ABD bonosunun 5,8 milyar dolar azalışla 414 milyar dolara düştüğünü gösterdi. Ticarete konu toplam ABD Hazine bonolarının değeri ise 4,4 trilyon dolar. Ancak Çin halihazırda ABD'nin ticarete konu olan bonolarının %10'unu elinde tutuyor. Uzmanlar dolar rezervi azaltma eğiliminin istikrarlı ve güvenli bir şekilde gideceğini diğer bir deyişle döviz rezervi çeşitliliğindeki değişimin ani değil aşamalı olacağını vurguladı.

Çin 1,2 trilyon dolarla dünyanın en büyük döviz rezervine sahip ülke konumunda. Bu rezervin de %70'ini dolar cinsinden yatırım araçları, %20'sini Euro ve diğer %10'unu da Japon yeni ve Güney Kore fonu oluşturmaktadır.¹⁶

AB, Çin'in araba parçalarına uyguladığı gümrük vergileriyle ilgili sorununu DTÖ'ye taşıyor.

III. AB ile İlişkiler

12 ve 13 Temmuz tarihlerinde AB, Çin'in ithal araba parçalarına uyguladığı ayrımcı gümrük vergilerine karşı DTÖ paneli önünde ikinci duruşmasını gerçekleştirdi. AB'nin şikayeti aşağıdaki şekilde özetlenebilir;

- Çin tamamlanmış taşıt araçları ithalatında %25, oto parçaları için ise %10 gümrük vergisi uyguluyor. İthal oto parçalarının belli kombinasyonlarından oluşan tamamlanmış araçlar için uygulanan gümrük vergisi, DTÖ kurallarına ve Çin'in DTÖ taahhüdüne ters düşmektedir.

- Bu tarifeler AB firmalarını Çin'de araba üretmeye zorluyor. Oysa DTÖ kuralları üyelerinin üreticileri yerel ürün kullanmaya zorlamasına izin vermez.

- Çin'in tüm taşıt araçlarında vergi tuzağını önlemek amacıyla uyguladığı korunma önlemleri güvenilir değildir: bütün bir taşıt aracı için uygulanan tarife oranı bitmiş bir aracı oluşturamayacak parça kombinasyonlarına da uygulanmaktadır.

Bu kurallar ithal parça kullandığında %15 ekstra masrafla karşılaşan AB'li üreticilerin rekabet gücünü düşürmektedir. Çin'e her yıl yaklaşık 3 milyar dolar düzeyinde oto parçası ihraç edilmektedir ve AB'li araba üreticileri Çin'deki otomobil üretiminin %25'ini karşılamaktadır.¹⁷

Mandelson AB'li tekstilcilerle görüştü.

AB Ticaret Komiseri Peter Mandelson, 31 Aralık 2007 itibarıyla belli tekstil ürünlerinde Çin'den yapılan ithalatla üst sınırının kalkmasıyla ilgili olarak AB'li tekstil ithalatçıları, üreticileri ve perakendecileri ile 20 Temmuz tarihinde bir araya geldi. Avrupa Komisyonu da ayrıca bu konuyu Çin ile 19 Temmuz tarihinde Şangay'da görüşmüştü. Komisyon üyesi Mandelson, 22 Temmuz tarihinde yapılan bir akşam yemeğinde de AB üyelerinin görüşlerini aldı. Ancak toplantının ardından henüz bir basın açıklaması yapılmadı. Mandelson 22 Temmuz tarihindeki akşam yemeğinde konuyu Avrupa Ticaret Bakanlarıyla da gayri resmi olarak tartıştı.¹⁸

Çin araba üretiminde Almanya'nın yerini alıyor.

Worldwatch Institute tarafından bildirilen verilere göre 2006 yılında dünyada motorlu taşıt üretimi bir önceki yıla göre %4 artış gösterirken Çin üretimini %30 artırarak 7 milyon fazla araba üretti ve 5,8 milyon araba üreten Almanya'yı geride bıraktı. Böylelikle Çin, ABD ve Japonya'nın ardından üçüncü sıraya yükseldi. AB toplam olarak 2006 yılında piyasada bulunan 67 milyon taşıt aracının %27'sini üreterek dünyanın en büyük üreticisi olmayı sürdürdü ancak bu tablo önümüzdeki yıllarda dramatik bir şekilde değişebilir. B&D Forecast otomobil uzmanlarının yaptığı açıklamaya göre Almanya 2015 yılı itibarıyla dördüncülüğü Rusya'ya 2020 yılı itibarıyla da beşinciliği Hindistan'a kaptırabilir. Avrupalı firmalar AB güvenlik ve çevre kurallarına bağlı olarak yüksek maliyetlerle çalıştıklarından üretimlerini maliyet avantajı sağlayacak ülkelere kaydırmaya başladılar. Diğer taraftan AB arabaların karbon emisyonunu 2012 yılından itibaren daha da düşürecek bir yasa çıkarmaya hazırlanıyor.

Rusya ve Çin'den korkan AB, korumacılık duvarlarını büyütmeye hazırlanıyor.

Ancak araba üreticileri bu durumun her araba için maliyeti 3500 Euro daha da artıracığı konusunda uyarıyor. Söz konusu yasa Avrupa Parlamentosu'nda halen tartışılıyor.¹⁹

Çin ve Rusya gibi hızla gelişen ülkelerin birikimlerini devlet fonları aracılığıyla dış yatırımlarda kullanmak için harekete geçmeleri, başta Almanya olmak üzere Avrupa ülkelerinde korumacılığa yönelik baskıların artmasına neden olurken, Avrupa Birliği de (AB) stratejik önemi olan şirketleri koruma altına alma arayışına girişti. Almanya yabancı yatırımcıya engel olacak yeni bir yasa tasarısı üzerinde çalışıyor. Fransa da yıl sonunda yürürlüğe girmesi beklenen ve devlet kontrolündeki yabancı fonların en azından bir kaç yıl boyunca yatırım yapmalarını engellemeyi amaçlayan bu yasa konusunda Almanya'yı destekliyor. AB'nin İç Pazardan Sorumlu Komisyon Üyesi Charlie McCreevey, yetkililere bu alanda çalışma yapmaları direktifini verdi. AB'nin Ticaret Politikalarından Sorumlu Komisyon Üyesi Peter Mandelson da bu konunun takipçisi olacağını dile getirdi. Öte yandan AB'nin korumacılık duvarını yükseltmesinin Pekin ve Moskova ile halen yaşanan sürtüşmeleri körükleyebileceği endişesi yaşanıyor.²⁰

1978-2006 arası dönemde AB-Çin arasındaki ticaret 60 kattan fazla arttı.

2006 yılında Çin, AB'nin ikinci en büyük ticaret ortağı olmayı sürdürürken AB'nin en çok ithalat yaptıkları içinde ABD'nin yerini alarak ilk sıraya yerleşti. Çin istatistiklerine göre AB, Çin'in en büyük ticaret ortağı olmayı sürdürdü. AB'ye yapılan Çin ihracatı bu dönemde yıllık %21 artışla 191 milyar Euro civarında gerçekleşti. AB'nin Çin'e ihracatı da aynı dönemde %22,5 artarak yaklaşık 63 milyar Euro'ya ulaştı ve ikili ticaret toplamda 254 milyar Euro civarında gerçekleşti. AB 1980li yılların başında Çin ile ticaret fazlası verirken 2006 yılında AB yaklaşık 128 milyar Euro ticaret açığı vermiş ve bu AB'nin ikili ticaretinde verdiği en yüksek açık olmuştur.²¹

OECD Çin'in Bölgesel Kalkınma Programlarıyla ilgili bir rapor hazırladı.

9 Temmuz 2007 tarihinde OECD "*China's Regional Programmes for the West, Northeast and Centre Regions*" (Çin'in Batı, Kuzeydoğu ve Orta Bölgeleri için Bölgesel Programları) adlı bir belge yayınladı. Söz konusu belge, Çin'de kalkınmanın bölgesel dinamiklerinin ve Çinli politika yapımcıların bölgesel kalkınma konusunda karşılaştıkları zorlukların daha iyi anlaşılmasını amaçlıyor. 1. bölümde Çin'in bölgesel kalkınmayla ilgili değişen yaklaşımı tanımlanıyor. Önemli bölgesel farklılıklar ve buna bağlı olarak artan sosyal rahatsızlıklar Çinli yetkilileri, geçmişte genellikle kıyı bölgelerinin faydalandığı büyüme stratejilerini dengeleyici önlemlerle tamamlamaya yönelttiği belirtiliyor. 2. Bölümde üç bölgesel programın amaçları ve politika araçları sunuluyor. 3. Bölümde bu bölgesel programlar üç açıdan değerlendiriliyor: bölgesel boyut, sanayi politikalarının rolü ve eşitlik hedefine verilen ağırlık. 4. Bölümde geniş, çok düzeyli bir yönetim sistemi perspektifiyle bu programların yönetimi tanımlanıyor. Son bölümde ise bölgesel kalkınma stratejilerini güçlendirmek üzere Çin politika yapımcıları tarafından gelecekte atılması öngörülen bazı adımlar belirtiliyor.²²

Rusya'dan Çin'e petrol boru hattı projesi...

IV. Diğer Ülkeler ile İlişkiler

Rusya Enerji Bakanı Viktor Hrisçenko, Doğu Sibirya-Pasifik petrol boru hattının bir kolundan Çin'e petrol sevk edeceklerini söyledi. Hrisçenko 10 Temmuz'da Pekin'de yaptığı açıklamada, Doğu Sibirya-Pasifik petrol boru hattının Çin'e uzanan bir kolunun inşa edilmesi konusunda iki ülke arasında ilk etapta anlaşma sağlandığını ve boru hattının Çin kolunun yıllık sevkiyat kapasitesinin 30 milyon ton olarak planlandığını açıkladı. Doğu Sibirya-Pasifik petrol boru hattının yıllık petrol taşıma kapasitesinin 80 milyon ton olarak tasarlandığını belirten Hrisçenko, şu an 1000 kilometrelik bölümü döşenen boru hattının inşaatının 2008'in sonunda tamamlanmasının beklendiğini söyledi.²³

Çin-Kazakistan petrol boru hattından 4 milyon ton petrol taşındı

Çin-Kazakistan petrol boru hattının ticari işletmeciliğe başlamasının üzerinden tam bir yıl geçti. Bu sürede boru hattından taşınan ham petrol miktarının 4 milyon tonu aştığı bildirildi. Xinjiang Uygur Özerk Bölgesi Urumçi Gümrük İdaresi tarafından verilen bilgilere göre Çin, Çin-Kazakistan petrol boru hattı aracılığıyla toplam 1 milyar 800 milyon dolar değerinde 4 milyon 50 bin ton ham petrol ithal etti. Kazakistan'ın Atasu bölgesinden başlayıp Çin'in Xinjiang Uygur Özerk Bölgesi'nin Alashankou sınır kapısında son bulan Çin-Kazakistan petrol boru hattı, 960 kilometre uzunluğundadır.²⁴

Çin'den bazı Afrika ülkelerine sıfır gümrük uygulaması

Çin Maliye Bakanlığı, 1 Temmuz'dan itibaren Afrika'da Çin'le belge teatisini tamamlayan 26 en az gelişmiş ülkeden ithal edilen ikinci parti ürünlere sıfır gümrük uygulayacağını açıkladı. Bakanlık tarafından 26 Haziran tarihinde yapılan açıklamada, sıfır gümrük uygulaması kapsamında toplam 256 çeşit ürünün yer aldığı belirtildi. Çin-Afrika İşbirliği Forumu 2. Bakanlar Toplantısı sırasında verilen taahhüt uyarınca Çin, 1 Ocak 2005'ten itibaren Çin'le diplomatik ilişki kuran en az gelişmiş 29 Afrika ülkesinden ihraç edilen ilk grup ürünlere sıfır gümrük uygulamaya başlamıştı. Bu uygulamadan yararlanarak Çin'e ihraç edilen mallar, bu ülkelerin Çin'e yönelik toplam ihracat hacminin % 97'sini oluşturdu.²⁵

V. Türkiye'de Çin Bağlantılı Gelişmeler

Çinliler İzmir'i yatırıma uygun buldu.

Çin Ticaret Bakanlığı Yurtdışı Ekonomi ve Ticaret İşbirliği İdare Ofisi Başkan Yardımcısı Zhonliang Wen ve beraberindeki 13 kişilik heyet İzmir ve Mersin'deki yatırım olanaklarını inceledi. Ege Bölgesi Sanayi Odası'nı (EBSO) 12 Temmuz tarihinde ziyaret eden Zhonliang Wen, Devlet Bakanı Kürşad Tüzmen ile Çin Ticaret Bakanı Bo Xilai'nın yaptıkları görüşmelerin ardından Türkiye'de organize sanayi bölgeleri ve serbest bölgelerde incelemeler yaptıklarını, Türkiye'de yatırım için ziyaret ettikleri yerleri birbiriyle kıyasladıklarını belirtti. Wen, zincir şeklinde bir sanayi yatırımı yapıldığı takdirde İzmir'in alt yapısının buna uygun olduğunu, bu nedenle kentin yatırım konusunda önemli bir avantajı bulunduğunu dile getirdi.²⁶

Türk tütününe Çin darbesi

Türkiye'den yasadışı yollarla çıkarılan tütün tohumlarıyla Çin'in, Özbekistan ve Kırgızistan'da başlattığı İzmir tütünü yetiştirme çalışmaları sonuç vermeye başladı. Kilogramı 6 dolara ihraç edilen Şark tütününü Çin ucuz işçilik ile 1 dolara uluslararası tütün şirketlerine satmaya hazırlanıyor. Şark

Dış ticaret açığının % 60'ı Rusya, Çin ve İran'dan

tütününü dünyada sigara harmanlarında vazgeçilmez öneme sahip olması ile tanınıyor. Henüz Türk tütününü aynı kaliteyi yakalamasalar da bu konuda uzmanlaşan bu ülkeler, şu an çok az miktarda şark tütünü üretiyor. Üretim arttığı takdirde tütün firmalarının bu ülkelere tütün alabileceğini belirten uzmanlar, bu durumun Türkiye'nin 500 milyon dolara ulaşan tütün ihracatında sıkıntı yaratabileceğine dikkat çekiyorlar.²⁷

Türkiye'nin en fazla dış ticaret açığı verdiği Rusya, Çin ve İran ile açık oranları giderek büyüyor. Yılın ilk beş ayında üç ülke kaynaklı açık, toplam dış ticaret açığının % 60.3'ünü oluşturdu. Güney Kore 1,53 milyar dolar, Almanya 1,75 milyar dolar, Ukrayna 1,32 milyar dolar ile yüksek dış ticaret açığı verilen ülkeler arasında yer aldılar. En yüksek açık verilen Rusya, Çin, İran, Güney Kore, Almanya ve Ukrayna'ya olan açık, toplam dış ticaret açığının % 81.1'ini oluşturdu. Açıkta Çin 4,25 milyar dolar ile ikinci sırada yer aldı. Çin'e verilen açık, geçen yılın aynı dönemine göre % 23.1 arttı.²⁸

Çin'in 3 önemli dergisi artık Türkiye'de

Çin Halk Cumhuriyeti tarafından çıkarılan haftalık Beijing Review ile aylık China Today ve China Pictorial dergilerinin İngilizce baskıları, Yay-Sat tarafından Temmuz'un ilk haftasından itibaren gazete bayilerinde satışa sunuluyor. Dünyanın yükselen gücü Çin, ekonomiden sonra medya alanında da Türkiye'ye adım attı.²⁹

6 bin metreden tren geçiren Çinli inşaatçı Türkiye'ye geliyor

Çin'in en büyük inşaat firması CREC (China Railway Engineering Group Co. Ltd), Türkiye'de yatırıma soyunuyor. Çin'de dünyanın en yüksek demiryolu ağını yapan firma, Türkiye'de de konut ve alt yapı yatırımlarına odaklanacak. Firmanın Türkiye'deki partneri ise bir süre önce İhlas Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı'daki (GYO) Genel Müdürlük görevinden ayrılarak bağımsız olarak gayrimenkul danışmanlığı yapan Haluk Sur olacak. CREC, son dönemde yabancıların ilgi alanına giren Türk gayrimenkul sektöründe yatırım yapan ilk Çinli inşaat firması olacak. CREC ile 2 ay önce iyi niyet anlaşması imzaladıklarını belirten Sur, ortaklık görüşmelerinde son aşamaya geldiklerini söyledi.³⁰

AB Çin'e kotayı kaldırıyor, Türk tekstilci bu kez rahat

2008 yılının başlangıcından itibaren tekstil ürünlerini kota engeline takılmadan AB'ye ihraç etmeye başlayacak olan Çin, Avrupalı üreticileri düşündürüyor. Türk tekstilciler ise 'Artık markalaştık Çin ile aynı kulvarda değiliz' diyor. Türk ihracatçıları olarak 2005'te alınan Çin'e uygulanan kotaların kaldırılması kararının 2008'e kadar ertelenmesi konusunda başarılı girişimleri olduğunu belirten İHKİB Başkanı Orakçioğlu, "Bu 3 yıl sektör için büyük avantaj oldu. 2008'de de kota uygulamasının devam ettirilmesi yönünde çalışmalarımızı sürdürüyoruz ancak bu ihtimal biraz zayıf" dedi. Orakçioğlu, Çin tekstilinin her ne kadar agresif bir şekilde Avrupa pazarına girmeye hazırlandığını söylese de, Türkiye'nin artık Çin'le aynı kulvarda olmadığını da vurguluyor. "Türk tekstili markalaşma yoluna gitti ve bunu da önemli ölçüde başardı. Artık ucuz tekstil ürünündense markaya yönelik ihracat yapıyoruz" dedi.³¹

Kaynaklar

- ¹ <http://turkish.cri.cn/1/2007/07/19/1@75133.htm>
- ² Referans Gazetesi, 19.07.2007
- ³ Dünya Gazetesi, 11/07/2007
- ⁴ Beijing Review 12 Temmuz 2007
- ⁵ Dünya Gazetesi, 24/07/2007
- ⁶ <http://turkish.cri.cn/1/2007/07/04/1@74281.htm>
- ⁷ <http://turkish.cri.cn/1/2007/07/15/1@74887.htm>
- ⁸ <http://turkish.cri.cn/1/2007/06/25/1@73801.htm>
- ⁹ <http://turkish.cri.cn/1/2007/07/19/1@75134.htm>
- ¹⁰ <http://turkish.cri.cn/1/2007/07/20/1@75279.htm>
- ¹¹ Dünya Gazetesi, 25/07/2007
- ¹² Referans Gazetesi, 25.07.2007
- ¹³ <http://turkish.cri.cn/1/2007/07/14/1@74869.htm>
- ¹⁴ <http://turkish.cri.cn/1/2007/07/09/1@74541.htm>
- ¹⁵ <http://turkish.cri.cn/1/2007/07/06/1@74429.htm>
- ¹⁶ Beijing Review 12 Temmuz 2007
- ¹⁷ http://ec.europa.eu/trade/issues/respectrules/dispute/pr130707_en.htm
- ¹⁸ http://ec.europa.eu/trade/issues/sectoral/industry/textile/pr190707_en.htm
- ¹⁹ <http://www.euractiv.com/en/transport/china-overtakes-germany-car-production/article-165701>
- ²⁰ http://www.referansgazetesi.com/haber.aspx?HBR_KOD=73171&ForArsiv=1
- ²¹ http://ec.europa.eu/trade/issues/bilateral/countries/china/index_en.htm
- ²² China's Regional Programmes for the West, Northeast and Centre Regions, OECD Analytical Report for Official Use, 9 Temmuz 2007
- ²³ <http://turkish.cri.cn/1/2007/07/10/1@74631.htm>
- ²⁴ <http://turkish.cri.cn/1/2007/07/12/1@74738.htm>
- ²⁵ <http://turkish.cri.cn/1/2007/06/26/1@73883.htm>
- ²⁶ http://www.referansgazetesi.com/haber.aspx?HBR_KOD=73055&ForArsiv=1
- ²⁷ Referans Gazetesi 12 Temmuz 2007
- ²⁸ http://www.referansgazetesi.com/haber.aspx?HBR_KOD=72617&ForArsiv=1
- ²⁹ http://www.referansgazetesi.com/haber.aspx?HBR_KOD=72461&ForArsiv=1
- ³⁰ http://www.referansgazetesi.com/haber.aspx?HBR_KOD=71817&ForArsiv=1
- ³¹ http://www.referansgazetesi.com/haber.aspx?HBR_KOD=74423&ForArsiv=1